

153
TVIRTINU

LIETUVOS TSR PROKURORAS
II klasės valstybinis justicijos patarėjas

A. KAIMELIS

1979 m. 07 mėn. 09 d.

K A L T I N A M O J I I S V A D A

baudžiamąjoje byloje Nr. 72, kurioje
k a l t i n a m i

VYTAS Gytis, Aloyzo,

VITAS Antanas, Juozo,

pagal Ukrainos TSR BK 17 str.
II d. ir 75 str. I d., 17 str.
II d. ir 217^a str. II d.,

ir

KANAPORIS Eugenijus, Juozo,

pagal Lietuvos TSR BK 197 str.
II d.

Šią baudžiamąją bylą 1979 m. balandžio 1 d. iškolė
Ukrainos TSR valstybės saugumo komiteto Krymo artilerijos valdy-
bos tardymo poskyris Vytui Gytinui, Aloyzo, ir Vepštui Anta-
nui, Juozo, pagal Ukrainos TSR BK 19, 17 str. ir 75 str. I d.
17 str. ir 217^a str. II d., kurie 1979 m. balandžio 1 d.
skrisdami Gruzijos civilinės aviacijos valstybės keleiviniu
lėktuvu JAK-40 Nr. 88152 iš Simferopolio į Katusį, turėdami
tikslą neteisėtai išvažiuoti į užsienį ir grasindami susprog-
dinti lėktuvą, reikalavo įgulą jį nutupdyti Turkijoje.

1979 m. balandžio 4 d. G. Vytas ir A. Vepštas buvo suim-
ti ir to paties mėnesio 10 d. patraukti baudžiamajon atsako-
mybėn.

054

1979 m. balandžio 24 d. ši byla perduota tolimesniam tyrimui į Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto tardymo skyrių.

1979 m. gegužės 31 d. byloje patrauktas baudžiamojon atsakomybėn pagal Lietuvos TSR BK 197 str. II d. E.KANAPORIS ir jam parinkta kardomoji priemonė - rasytinis pasišalėjimas neišvykti.

Parengtiniu tardymu byloje nustatyta:

G.Vytas, mokydamasis Rygos jūreivystės mokykloje, reikšdamas nepasitenkinimą susidariusiomis asmeninio gyvenimo aplinkybėmis, 1978 m. rudens nutarė neteisėtu būdu išvykti į užsienį nuvarant laivą arba lėktuvą.

(t.I, l. 163-166, 182, 209,

t.II, l. 192-198, 210-213)

Tuo tikslu jis 1979 m. pradžioje nutraukė mokslą Rygos jūreivystės mokykloje ir sugrįžo gyventi į Panevėžio rajono Krekenavos miestelį.

Pasišalindamas iš mokyklos G.Vytas pasiėmė su savimi daiktus ir dokumentus, kurie jo nuomone galėjo būti reikalingi jūroje užgrobtu laivu bėgant į užsienį - jūreivystės vadovėlius, konspektus, žemėlapius, kompasą, šturmano linuotę ir skriestuvą.

(t.I, l. 68-77, 83-84, 145-146, 173)

1979 m. vasario mėnesį G.Vytas ragino kartu bėgti į užsienį savo pažįstamą - Panevėžio rajono Krekenavos tarybinio ūkio veterinarijos gydytoją E.Kanaporį.

E.Kanaporis kartu bėgti į užsienį sutiko.

(t.I, l. 141-170, 178-190, 193-196, 199-201,
209-210, 255-257, 299-300, 310-319,
323-329)

Ruošdamasis bėgti į užsienį, G.Vytas nuo 1978 metų pabaigos savarankiškai, o nuo 1979 m. vasario mėnesio kartu su E.Kanaporiumi ieškojo galimybių įsigyti šaunamuosius ginklus, kuriuos ketino panaudoti užgrobianč laivą arba "Kometos" tipo katerį.

G.Vytas 1978 m. gruodžio mėnesį kreipėsi į savo pažįstamą - Vilniaus V.Kapsuko universiteto studentą V.Kanaporį, prašydamas jį parūpinti šaunamąjį ginklą.

(t.I, l. 191-192, 201-203,
t.II, l. 86-87)

Su tuo pačiu prašymu jis 1978 metų pabaigoje ir 1979 metų pradžioje ne kartą kreipėsi į Rygos jūreivystės mokyklos kursantus Klincevičių I.B., Makarovą A.J. bei jūreivį Vižičianiną V.P.

(t.I, l. 166-168, 182-186, 209,
t.II, l. 241-254, 259-263)

V.Vižičianino pasiūlymu ir tarpininkavimu G.Vytas ir E.Kanaporis 1979 m. vasario 9 d. iš Rygos nuvyko į Doncko srities Gorlovkos miestą pas Kadrovą V.M., kurį taip pat prašė parūpinti šaunamąjį ginklą.

V.Kadrovas jiems pažadėjo gauti pistoletus, bet vėliau šio pažado neįvykdė.

(t.I, l. 59-63, 166-168, 182-186, 209,
t.II, l. 267-273)

1979 m. sausio-kovo mėnesiais G.Vytas prašė parūpinti šaunamuosius ginklus pas Krekenavos miestelio gyventojus A.Rūdį, Z.Satinską, V.Zalą, D.Kalinovaitę, D.Montautaitę ir Joniškio rajono Žagarės miestelio gyventoją Darguši R.V.

A.Rūdys, Z.Satinskas ir V.Zala jam ginklo įsigyti nepadėjo, o R.Dargušis tuo tikslu supažindino G.Vytą su Žagarės

miestelio gyventoju Jatuliu A.I.

Jatulis A.I. turėjo saunamąjį ginklą, bet jį G.Vytui nepardavė.

(t.I, l. 191-192, 201-202,
t.II, l. 90-93, 346-350,
t.III, l. 139-141)

1979 m. vasario 23 d. E.Kanaporis kartu su G.Vytu parašė ir išsiuntė laiškus savo pažįstamiems - Kazacijos TSK Pavlodaro m. gyventojui Surovui A.V. ir Chaбаровsko srities Nachodkos m. gyventojui Tiumencevui S.N., kuriuose prašė parūpinti jiems pistoletus.

(t.I, l. 182-185, 195-196, 314-316, 324-327,
t.II, l. 170-183,
t.III, l. 134, 142-144)

Ruošdamiesi bėgti į užsienį, G.Vytas, dalyvaujant E.Kanaporiai, parašė ir 1979 m. vasario 12 d. iš Donecko miesto išsiuntė laišką, adresuotą Sočio miesto jūrų stoties biurui, kuriame išgalvoto Krekenavos kolūkio profsąjungos pirmininko Biriukovo vardu prašė pranešti laivų "Kometa" judėjimo Juodosios jūros pakrantės ruože sezono pradžią.

(t.I, l. 150-151, 167-168, 193-194, 199-201,
299, 314, 316,
t.II, l. 223-228, 310-318)

Tais pačiais tikslais G.Vytas parašė ir 1979 m. vasario 27 d. E.Kanaporio vardu išsiuntė Batumio m. jūrų stoties viršininkui laišką, kuriame prašė pranešti motorlaivių judėjimo tarp Juodosios jūros pakrantėje esančių kurortinių vietovių grafiką.

(t.I, l. 150-151, 167-168, 193-194, 199-201,
299, 314, 316,
t.II, l. 229-234, 310-318)

1979 m. kovo mėnesį G.Vytas pasiūlė kartu su juo ir E.Kanaporiumi bėgti į užsienį nuvarant laivą arba iektuvą ir Krekenavos miestelio gyventojui A.Vepštui. Pastarasis šiam pasiūlymui pritarė.

(t.I, l. 131-139, 142-144, 150-156, 167-170, 199-201, 255-271, 276-291, 298-304, 316-317, 323-328, 332-333)

Ruošdamasis pagal iš ankstinį susitarimą bėgti į užsienį kartu su G.Vytu ir E.Kanaporiumi, A.Vepštas taip pat ieškojo šaunamojo ginklo. Jis ketino pasinaudoti revolve-riu, kurį neteisėtai laikė namuose jo tėvas J.A.Vepštas, bet pastarasis jį atidavė savo bendradarbiui A.V.Murmokui.

(t.I, l. 214, 284-287, 292-293, 300,
t.II, l. 42-43, 94-95, 351-360,
t.III, l. 136-138)

1978 m. kovo mėnesį A.Vepštas su prašymu parūpinti šaunamąjį ginklą kreipėsi į klasės draugą V.Lamosiuną bei Krekenavos miestelio gyventojus A.Kisielių ir Z.Batinską.

(t.I, l. 214, 284-287, 300,
t.II, l. 59-60, 344-345)

1979 m. kovo mėn. 7 d. A.Vepštas kartu su G.Vytu kreipėsi į Klaipėdos m. profesinės techninės mokyklos Nr.24 moksleivį S.Arimavičių, prašydami parūpinti pistoletą.

(t.I, l. 260-261,
t.II, l. 101-103)

Nepavykus įsigyti šaunamojo ginklo, 1979 m. kovo mėnesio viduryje G.Vytas pasiūlė A.Vepštui ir E.Kanaporiumi

158

nuvaryti į užsienį keleivinį lėktuvą, grasinant laivo įgulai jį susprogdinti.

A.Vepštas su šiuo pasiūlymu sutiko. E.Kanaporis bėgti į užsienį lėktuvu panaudojant saurta nepritarė, tačiau ir vėliau dalyvavo svarstant šį patėgimo į užsienį variantą.

(t.I, l. 147-151, 156, 156-157, 194, 199-201, 210-211, 276-278, 290-291, 298-301, 316-319, 323-329, 332-333;

t.II, l. 223-234)

Veikdami pagal susitarimą, G.Vytas su A.Vepštu 1979 m. kovo mėnesį savo bute paruošė imitacinį sprogstamą užtaisą, panaudodami šiem tikslui plasteliną, elektros laidą ir plastmasinį žibintuvėlio korpusą. Vėliau tam tikslui paruošė naują imitacinį sprogstamą užtaisą, panaudodami žaislinį pliusinį meškiną ir elektromechaninę laiko rėlę. Jie atskyrė šio žaislo dalį - galvą ir likusioje jo dalyje paruošė vietą įstatyti laiko rėlei. Po to žaislą vėl surinko ir sutvirtino siūlais.

(t.I, l. 68-81, 135-136, 151-153, 167-169, 255-259, 276-281, 290-291, 298-304)

Panigaminį imitacinį sprogstamą užtaisą, G.Vytas su A.Vepštu nutarė nuvykti į TMS teritorijos pietinius rajonus, iš kur iš nuvaryti lėktuvą.

1979 m. kovo 28 d., išvykdamis iš Krekenavos į Simferopolį, G.Vytas ir A.Vepštas ragino bėgti kartu į užsienį ir E.Kanaporį. E.Kanaporis dalyvauti lėktuvo nuvaryme atsisakė, tačiau, žinodamas, kad G.Vytas ir A.Vepštas rengiasi tikrai padaryti šį nusikaltimą, valdžios organams apie tai nepranešė.

(t.I, l. 140-158, 163-170, 199-203, 208, 214, 255-263, 276-281, 287-288, 290-291, 298-304, 308-319, 323-329, 332-333)

119

G.Vytas ir A.Vepštas pagal numatytą planą, veikdami toliau dviесе, pasiėmė su savimi šaislinį meškiną, laiko rėlę, o taip pat daiktus ir dokumentus, kuriuos buvo numatę pasiimti bėgant į užsienį anksčiau, ir 1979 m. kovo 28 d. išvyko iš Krekenavos į Vilnių. Nepavykus gauti bilietų į pietus, jie dvi dienas praleido pas G.Vyto gimines Birmeikius, gyvenančius Vilniuje, Vairo g. Nr.3 bt.182.

(t.I, l. 131-144, 149-157, 163-170, 197-198, 208-214,
255-265, 276-281, 288-289, 298-304,
t.II, l. 49-58)

1979 m. kovo 30 d. G.Vytas ir A.Vepštas iš Vilniaus išskrido lėktuvu į Simferopolį.

(t.II, l. 340-342)

Atskridę į Simferopolį ir tą pačią dieną negavę bilietų į norimą lėktuvo reisą, pasidėjo savo daiktus bagažinėje ir nutarė nuvykti į Jaltą.

Nuvykę į Jaltą, ieškojo galimybių pabėgti į užsienį laivu, tačiau įsitikino, kad nepastebimai užeiti į laivą negalima. Pernakvoję tarp miestinių pasikalbėjimų punkte, sekandį dieną sugrįžo į Simferopolį.

(t.II, l. 32-35,
t.III, l. 3-4)

Simferopolyje G.Vytas ir A.Vepštas dieną praleido vaikščiodami po miestą, o naktį iš kovo 31 į balandžio 1 d. pernakvojo Permiakovos L.K.bute.

(t.I, l. 163-170, 176-177,
t.II, l. 26-28)

1979 m. balandžio 1 d. G.Vytas ir A.Vepštas, siekdami nuvaryti lėktuvą į Turkiją, Simferopolio aerouoste "Centralnyj" nusipirko bilietus į lėktuvą, išskrendantį tą pačią

dieną 17 valandą reisu Nr. G-546 į Kutaisį.
(t.I, l. 66-77, 83-85, 228, 230)

Ten pat aerouoste G.Vytas ir A.Vepštas paruošė grasi-
nančio turinio laišką lėktuvo įgulai, kuriame išdėstė rei-
kalavimą pakeisti lėktuvo skridimo kryptį į Turkiją, prie-
singu atveju grasinio ji susprogdinti.

(t.I, l. 208-214, 298-304, 332-333;

t.II, l. 1-5, 310-318,

t.III, l. 9-13)

Po to jie sėdo į keleivinį lėktuvą JAK-40, borto nume-
ris 88152, priklausančią Gruzijos TSKR aviacijos valdybai,
atliekanti reisą Nr. G-546 maršrutu Odesa-Simferopolis-Kutai-
sį.

Lėktuvui pakilus į orą, G.Vytas nuplovė peiliuku nuo
laiko rėlės laidą ir įstatė ją į iš anksto paruoštą vietą
žaislinio pliušinio meškino viduje.

A.Vepštas tuo metu dengė jį nuo keleivių žvilgsnių savo
nugara.

(t.I, l. 42-53, 78-79, 163-170, 208-214, 276-281, 298-304)

A.Vepštas nuėjo į tualetą, esantį lėktuvo gale, o G.Vy-
tas, pasikvietęs lėktuvo palydovą, perdavė jai iš anksto
paruoštą grasinančio turinio laišką ir liepė jį perduoti
įgulos vadui. Be to, užvesdamas laiko rėlę, demonstravo, kad
turis "sprogstamą užtaisą" ir grasinio jai susprogdinti lėk-
tuvą, jeigu nebus įvykdytas jų reikalavimas pakeisti kursą.
Tuo jis siekė pastarąją įtikinti gresiančio pavojaus realumu.

Po to, kartu su A.Vepštu užsidarė tualetą, kur išgėrė
butelį konjako "Krymas" ir laukė kada įgula įvykdys jų rei-
kalavimą.

(t.I, l. 42-53, 131-139, 149-158, 163-170, 208-213,
255-259, 276-281, 298-304,

t.II, l. 1-11,

t.III, l. 1-2, 9-119)

161

Lėktuvo įgula nepakluso šiam reikalavimui. Jie sulaukė G.Vytą ir A.Vepštą ir, nutupdę lėktuvą Simferopolio aerouoste, perdavė juos milicijos darbuotojams.

(t.I, l. 82-84, 222,

t.II, l. 1-11)

Kaltinamųjų G.Vyto, A.Vepšto ir L.Kanaporio kaltė įrodyta jų pačių prisipažinimais, liudytojų parodymais, ekspertų išvadomis, dokumentais ir daiktiniais įrodymais.

Kaltinamasis G.Vytas pareiškė tame kaltinime kaltu prisipažino pilnai.

(t.I, l. 163-170, 208-214)

Jis parodė, kad besimokydamas Kygos jūrcivystės mokyklos III kurse, 1978 metų rugsenį sužinojo, jog jam nebus išduota viza plaukiojimui į užsienį. Dėl to jis labai pergyveno ir nutarė išvykti į užsienį neteisėtu būdu - nuvarant laivą.

Tuo tikslu jis 1978 m. pabaigoje-1979 m. pradžioje prašė pas savo pažįstamus Kanaporį Virginijų, Zalą Virginijų, Kisielių Algį, Batinską Zenoną, Klinevičių Ivaną, Makarovą, Vižicianiną ir Darguzį Rimą parūpinti jam šaunamuosius ginklus.

Darguzis Rimas supažindino jį su dviem savo draugais, vienas iš kurių turėjo automatą FPS, bet nesutiko jį parduoti.

1979 m. vasario mėnesį įkalbėjo bėgti į užsienį kartu savo pažįstamą Kanaporį Eugenijų. Kartu su juo įsigyti šaunamųjų ginklų važiavo į Donecko srities Gorlovkos miestą pas Kadrovą. Būdami Donecke, išsiuntė laiskus išgalvotų asmenų vardu, į Sočio jūrų stoties informacijos biurą, o vėliau ir į Batumio jūrų stotį, norėdami sužinoti kada pradeda kursuoti laivai "Kometa" ir motorlaiviai tarp Sočio ir Batumio.

Sugrįžęs namo, nutraukė mokslus jūreivystės mokykloje ir apsigyveno Krekenavoje pas tėvus.

1979 m. kovo pradžioje įkalbėjo bėgti kartu į užsienį savo pažįtamą Vepštą Antaną. Jo pasiūlymu A.Vepštas irgi ieškojo šaunamųjų ginklų.

Nepavykus gauti šaunamųjų ginklų, nutarė nuvaryti į užsienį lėktuvą, grasinant įgulai susprogdinti sprogstamą užtaisą.

Šį lėktuvo nuvarymo į užsienį variantą svarstė su A.Vepštu ir E.Kanaporiumi. A.Vepštas šiam pasiūlymui pritarė, o E.Kanaporis šitokių būdų bėgti į užsienį atsisakė.

Jis su A.Vepštu mėgino pasidaryti netikrą sprogstamą užtaisą iš žibintuvėlio plastmasinio korpuso, plastelino ir laido. Vėliau nusipirko pliusinį meškiną ir pas save namuose kartu su juo paruošė kitokio tipo imitacinį sprogstamą užtaisą, kurio ruošėsi grąsinti laivo įgulai. Tam reikalui panaudojo laiko rėlę.

1979 m. kovo 26 d. kartu su A.Vepštu pavakaryje išvažiavo iš Krekenavos, turėdami tikslą nuvykti į Simferopolį, kur tikėjosi nuvaryti lėktuvą į užsienį. Prieš tai, tą pačią dieną, jie kartu su A.Vepštu siekė įkalbėti bėgti į užsienį nuvarant lėktuvą ir E.Kanaporį, bet pastarasis atsisakė ir susitikti nenorėjo.

Iš Krekenavos jis su A.Vepštu nuvyko į Vilnių, o kovo 30 d. iš Vilniaus lėktuvu iškrido į Simferopolį.

1979 m. balandžio 1 d., įsigiję bilietus, Simferopolyje sėdo į lėktuvą JAK-40, skridusį 17 val. į Kutaisį. Lėktuvui pakilus į orą, jis pademonstravo laivo palydovei imitacinį sprogstamą užtaisą ir įteikė jai iš anksto su A.Vepštu paruoštą lėktuvo įgulai grąsinančio turinio laišką, kuriame reikalavo nutupdyti lėktuvą Turkijoje. Po to kartu su A.Vepštu užsidarė tualete, kur išgėrė butelį konjako ir laukė, kada laivo įgula įvykdys jų reikalavimą. Laivo įgula jų reikalavimui nepakluso ir sulaikiusi juos, nutupdė lėktuvą Simferopolio aerouoste.

1163

Kaltinamasis A.Vopstas pareiškė tame kaltinime taip pat kaltu prisipažino pilnai.

(t.I, l. 276-281, 298-304)

Jis patvirtino G.Vyto parodymus ir parodė, kad 1979 metų kovo mėnesio pradžioje G.Vytas pasiūlė jam ir E.Kanaporui nuvarant laivą kartu bėgti į užsienį. Su šiuo pasiūlymu jis sutiko, kadangi turėjo tikslą aplankyti savo gimtąsias, gyvenančias Australijoje. Šiam sumanymui įgyvendinti jis iš anksto susitaręs su G.Vytu ir E.Kanaporu, bandė įsigyti šaunamuosius ginklus. Tuo klausimu jis kreipėsi pas Krekenavos miestelio gyventojus Kisielių Algį, Batinską Zenoną, Emešioną Vilną ir Arimavičių Saulių. Nepavykus gauti ginklų, G.Vytui pasiūlius, jis kartu su juo pradėjo ruošti užgrobti ir nuvaryti į užsienį lėktuvą.

Jis su G.Vytu, panaudodami žaislinį pliusinį meškiną ir laiko rėlę, pagamino netikrą sprogstamą užtaisą, turėdami tikslą juo įbauginti laivo įgulą, kad nuvaryti į užsienį lėktuvą.

1979 m. kovo 28 d. jis išvyko su G.Vytu iš Krekenavos į Vilnių, o kovo 30 dieną iš Vilniaus į Simferopolį. Vykdamis iš Krekenavos į Simferopolį, apie tai jie pasisakė E.Kanaporui ir kvietė jį važiuoti kartu, tačiau E.Kanaporis vykti su jais atsisakė.

1979 m. balandžio 1 d. Simferopolio aeronoste jis su Vyta nusipirko bilietus į lėktuvą JAK-40, išskrendantį tą pačią dieną 17 val. į Kataliją. Aeronoste kartu su Vyta sukūrė grasinančio turinio laišką, reikalaujantį laivo įgulą skristi į Turkiją, kurį parašė G.Vytas. Po to abu įsėdo į lėktuvą. Jam pakilus į orą, sumontavo imitacinį sprogstamą užtaisą. Pagal išankstinį susitarimą, jis nuėjo į tualetą, o G.Vytas tuo metu įteikė palydovei grasinančio turinio laišką ir, parodęs jai "sprogstamą užtaisą", pareikalavo, kad

laivo įgula pakeistų skridimo kryptį ir nutupdytų lėktuvą Turkijoje.

Po to kartu su G.Vytu, užsidarę tualete, išgėrė butelį konjako ir laukė kada įgula įvykdys jų reikalavimą.

Praėjus kuriam laikui juos sulaukė įgulos nariai ir, nutupdžius lėktuvą Simferopolio aerouoste, perdavė milicijos darbuotojams.

Kaltinamasis E.Kanaporis pareidė, kad 1979 metų pradžioje G.Vytas jam pasisakė, kad ruošiasi bėgti į užsienį nuvarant laivą. Jis pasiūlė ir jam bėgti kartu. Su G.Vyto pasiūlymu jis sutiko. Tuo tikslu jie nutarė įsigyti šaunamųjų ginklų.

1979 m. vasario mėnesį jie buvo nuvykę pas Donecko srities Gorlovkos miesto gyventoją Kadrovą ir prašė jį parūpinti šaunamųjų ginklų.

1979 m. vasario mėnesį jis kartu su G.Vytu parašė ir išsiuntė laiškus savo pažįstamiems - Pavlodaro miesto gyventojui A.Surovui bei Tiunencevui, gyvenančiam Nachodkoje, prašydami parūpinti jiems pistoletus.

1979 m. kovo mėnesio pradžioje G.Vytas įkalbėjo kartu su jais bėgti į užsienį ir A.Vepštą.

Nepavykus įsigyti šaunamųjų ginklų G.Vytas pasiūlė pasigauti netikrą sprogdintą užtaisą ir, grasinant juo įgulai susprogdinti lėktuvą, nuvaryti jį į užsienį.

Šį pabėgimo į užsienį variantą jie ne kartą svarstė su G.Vytu ir A.Vepštu.

1979 m. kovo mėnesio pabaigoje jis suabejojo šie sumanymo realumu ir nutarė atsisakyti bėgti į užsienį.

Tą pačių metų kovo mėnesio pabaigoje pamatė G.Vytą, einantį link Krekenavos autobusų stoties ir nešant šaislinį moškiną. Tada suprato, kad jis su A.Vepštu išvyksta nuvaryti lėktuvą. Valdžios organams apie tai nepranešė, bijodamas pastarųjų keršto.

(t.I; l. 305-319, 323-329, 332-333)

468

Apklausti byloje liudytojai Rygos jūreivystės mokyklos kursantai Glozikas R.D., Labincevas J.A. ir Timofejevas B.F. parodė, kad G.Vytas, besimokydamas Rygos jūreivystės mokykloje, nuo 1978 metų pabaigos, sužinojęs, kad jam neišduos vizos, elgėsi iššaukiančiai, pasisakydavo apie savo norą gyventi užsienyje.

(t.II, l. 192-198, 202-205)

Rygos jūreivystės mokyklos kursantas Klincevičius I.B. parodė, kad G.Vytas nuo 1978 m. pabaigos atvirai pasisakydavo, jog ketina bėgti į užsienį. Be to, ieškojo galimybių įsigyti pistoletą.

(t.II, l. 241-247)

Jūreivis Vižičianinas V.P. parodė, kad 1978 m. pabaigoje G.Vytas paprašė jį parūpinti pistoletą ir tam tikslui davė jam 50 rublių. Jis davęs jam savo draugo Kadrovo, gyvenančio Donecko srities Gorlovkos mieste, adresą.

(t.II, l. 248-263)

Liudytojas Kadrovas V.M. parodė, kad 1979 m. vasario pradžioje pas jį buvo atvažiavęs G.Vytas su Kanaporiumi ir prašė parūpinti pistoletus. Jie turėjo rekomendacinį V.Vižičianino laišką.

(t.II, l. 268-273)

Liudytojas Surovas A.V. parodė, kad 1979 m. vasario pabaigoje ar kovo pradžioje jis gavo iš savo pažįstamo Kanaporio Eugenijaus laišką su prašymu gauti du tris pistoletus.

(t.II, l. 182-183)

Grafinė ekspertizė nustatė, kad laišką rusų kalba, adresuotą Pavlodaro m. Kalizino g. 62 - 248 Surovui A.I., kuriame prašoma gauti du tris pistoletus, parašė E.Kanaporis, o adresą ant vokio užrašė G.Vytas.

(t.II, l. 310-318)

166

Lindytojas Kanaporis V.J. parodė, kad 1978 m. pabaigoje-1979 m. pradžioje G.Vytas prašė jo šaunamojo ginklo ir pasisakė, kad ruošiasi bėgti į užsienį.

(t.II, l. 96-98)

G.Vyto sesuo Vytautė D.A. parodė, kad jos brolis G.Vytas 1978 m. pabaigoje, sužinojęs, kad jam nebus išduota viza išvykti į užsienį, pasisakė jai, jog bėgs į užsienį. Pas jos brolių Gytį dažnai užėidavo A.Vepštas ir E.Kanaporis ir jie trys sekažką aptarinėjo.

(t.II, l. 76-77)

Lindytoja Pakėnaitė I.K. parodė, kad jos pažįstamas G.Vytas 1978 m. pabaigoje sakė jai, kad jam nebus išduota užsienio viza, todėl nutarė bėgti į užsienį laivu, kurį bandysias užgrobti Juodosios jūros pakranteje. Jis kvietė ir ją bėgti kartu. Kalbėjo, kad reikia gauti šaunamąjį ginklą.

(t.II, l. 61-62)

Lindytojas Antanaitis A.F. parodė, kad jo pažįstamas G.Vytas 1979 m. vasario mėnesį jam pasisakė, kad ruošiasi bėgti į užsienį, nes ten esą geriau gyventi.

(t.II, l. 78-79)

Lindytojai Satinskas S.A., Kalinovaite D.S. ir Montanaitė V.J. parodė, kad 1979 m. žiemą G.Vytas kreipėsi į juos su prašymais padėti įsigyti šaunamąjį ginklą.

(t.II, l. 59-60, 63-64, 73-75)

Lindytojas Arimavičius S.F. parodė, kad G.Vytas 1979 m. kovo mėnesį prašė pas jį parūpinti šaunamąjį ginklą, o po to kartu su A.Vepštu kvietė jį bėgti į užsienį.

(t.II, l. 101-103)

167

Liudytojos Dirmeikytė L.A. ir Gaizutytė V.I.K. parodė, kad 1979 m. kovo mėnesio pabaigoje G.Vytas ir A.Vepštas atvyko į Vilnių, o po to išskrido į Simferopolį. Jie pasisakė, kad ruošiasi bėgti į užsienį, tačiau kada ir koku būdu neaiškino.

(t.II, l. 49-55)

Apklaustas byloje liudytoju laivo vadas Sinelnikovas A.I. parodė, kad 1979 m. balandžio 1 d. atliekant lėktuvu JAK-40 Nr.88152 reisą G-546 iš Simferopolio į Kutaisį ir pakilus lėktuvui į orą, gavo iš palydovės grasinančio turinio laišką. Šiame laiske buvo reikalaujama nutupdyti lėktuvą Turkijos teritorijoje. Priešingu atveju buvo grasinama susprogdinti lėktuvą. Jis nepakluso šiam reikalavimui ir po to, kai kiti įgulos nariai sulaukė nusikaltelius, nutupė lėktuvą Simferopolio aerouoste. Vienas iš jaunuolių, mėginusių nuvaryti lėktuvą, buvo apsirengęs jūreiviška uniforma.

(t.II, l. 1-4)

Šio lėktuvo įgulos nariai Boničius A.S. ir Gvarlianis B.A. parodė, kad 1979 m. balandžio 1 d., vykdant reisą iš Simferopolio į Kutaisį ir pakilus lėktuvui į orą, palydovė perdavė jiems grasinančio turinio laišką, kuriame buvo reikalaujama nutupdyti lėktuvą Turkijoje. Laivo vado įsakymu, jie sulaukė du jaunuolius, užsidariusius tualete. Šie jaunuoliai turėjo žaislinį meškiną, kuriame buvo įstatyta laiko rėlė.

(t.II, l. 6-7, 10-11)

Apklausta liudytoja lėktuvo palydovė Serezadešvilė N.R. parodė, kad 1979 m. balandžio 1 d. reiso iš Simferopolio į Kutaisį metu, vienas iš keleivių - jaunuolis su jūreiviška uniforma, įteikė jai laišką, reikalaujamas jį perduoti įgulos vadui. Be to, šis jaunuolis parodė jai žaislinį meškiną, kuriame buvo įstatyta laiko rėlė ir grasiną susprogdinsiąs lėktuvą, jeigu įgula nepaklūs jo reikalavimui pakeisti skri-

168

dimo kryptį. Po to jis kartu su kitu jaunuoliu užsidarė tualete, kur juos sulaikė įgulos nariai.

(t.II, l. 8-9)

Apklausti byloje liudytojai keleiviai - Sukačeva G.V., Gvianydzė G.A., Kartasovas R.M., Markozašvili M.J., Beniašvili S.I., Sibajeva K.M., Blizniukas V.K., Kozinova A.K., Kakabadzė M.K., Zakutašvili G.M., Džangavadzė O.K., Bočiorišvili A.A., Mžavanadzė G.A., Kimburgas G.D. ir Silinikė A.K. parodė, kad 1979 m. balandžio 1 d. jie skrido lėktuvu iš Simferopolio į Kutasį. Lėktuvai pakilus į orą, du nepažįstami jaunuoliai, vienas kurių buvo apsirengęs jūreiviška uniforma, reikalavo įgalą pakeisti skridimo kryptį. Įgulos nariai juos sulaikė ir nutupdė lėktuvą Simferopolio aerouoste.

(t.II, l. 12-17, 108-169)

Liudytojas Višnevskis V.I. parodė, kad 1979 m. balandžio 1 d. jis vadovavo skraidymams Simferopolio aerouoste ir apie 17 val. 19 min. iš lėktuvo JAK-40, borto numeris 88152, įgulos savo pranešimą, kad lėktuve yra ginkluotas nusikaltėlis.

Po to, kai šis lėktuvas priverstinai sugrįžo į Simferopolio aerouostą, buvo sulaikyti du jaunuoliai Vytautas ir Vepštas.

(t.II, l. 15-17)

Simferopolio aerouosto dispečeris Parfionovas J.I. parodė, kad 1979 m. balandžio 1 d. jis vadovavo lėktuvui JAK-40, borto numeris 88152, priverstiniam sugrįžimui į Simferopolio aerouostą, nes jį mėgino nuvaryti į Turkiją du nusikaltėliai.

(t.II, l. 18-19)

Liudytojas Čmyšenko A.S. parodė, kad 1979 m. balandžio 1 d. jis kartu su kitais milicijos darbuotojais Simferopolio aerouoste sulaikė du jaunuolius, kurie skrisdami lėktuvu

JAK-40 reisu Nr.G-546 į Kutaisį, mėgino jį nuvaryti, grasin-
dami susprogdinti, į Turkiją.

(t.II, l. 20-21)

1979 m. balandžio 1 d. asmens kratos metu pas sulaiky-
tuosius G.Vytą ir A.Vepšta buvo paimta: pliusinio meškino
dalis, laiko rėlė, žemėlapių iškarpas, kompasas, laivavedys-
tės vadovėliai, konspektai, gyvenančių užsienyje asmenų ad-
resai, bilietai, peiliukas, šturmano liniuotė, skriestuvai
ir transportyras.

1979 m. balandžio 5 d. kratos metu G.Vyto bute paimta:
plastmasinis žibintuvėlio korpusas, užpildytas plastelinu;
TSRS Europinės dalies žemėlapis su iškarpą ir vokas su laišk-
u, prasidedančiu žodžiais rusų kalba: "Labas Gytis..."

1979 m. balandžio 1d. kratos metu E.Kanaporio bute at-
rasta ir paimta dalis laiško apdegusiais kraštais.

Visi šie daiktai pripažinti daiktiniais įrodymais.

(t.I, l. 59-62, 68-84, 228, 334-336,
t.III, l. 9-14)

Grafinė ekspertizė nustatė, kad grasinančio turinio laišką
lėktuve įgulai, kurį tardymo organams perdavė lėktuvo va-
das Sinelnikovas A., laiškus Sočio ir Batumio jūrų stotims
bei laišką apdegusiais kraštais parašė G.Vytas.

(t.II, l. 310-318)

Pakymomis, gautomis iš Simferopolio jungtinio aviašturio
nustatyta, kad 1979 m. balandžio 1 d. iš Simferopolio aere-
uoste "Centralnyj" 17 val. 11 min. išskrido lėktuvas JAK-40
borto numeris 88152, kuris skrido reisu Nr.G-546 Odesa-Sim-
feropolis-Kutaisi. Keleivių sarpe buvo Vytautas G.A. ir Vepš-
tas A.J.

t.III, l. 1-2)

Kaltinamasis E. Kanaporis kaltu prisipažino pilnai ir paaiškino, kad 1979 m. pradžioje G. Vytas jam pasiūlė kartu bėgti į užsienį nuvarant laivą. Tuo tikslu jie abu nutarė įsigyti šaunamuosius ginklus.

1979 m. kovo mėnesio pradžioje G. Vytas įkalbėjo kartu bėgti į užsienį ir A. Vepštą. Tam, kad įsigyti šaunamuosius ginklus jis kreipėsi laiškais pas savo pažįstamus Pavlodaro m. gyventoją Surovą Anatolijų ir į Tiumente Sergejų, gyvenantį Nachodkos m. bei kartu su G. Vyta buvo nuvykęs pas Donecko srities Gorlovkos m. gyventoją Kadrovą. Nepavykus įsigyti šaunamuosius ginklus, tą pačių metų kovo mėnesį G. Vytas ir A. Vepštui pasiūlė pasigaminti iniciacinį sprogstamą užtaisą ir panaudoti kaip grasinimo priemonę, kad įgula nuvarytą lėktuvą į užsienį.

Jis žinojo ir G. Vyto pasiūlytą lėktuvo nuvarymo planą, kurį 1979 m. kovo mėnesį ne kartą aptarinėjo pastarojo bute, dalyvaujant A. Vepštui.

Praėjus kuriam laikui, 1979 m. kovo mėnesio pabaigoje, pabijojęs dalyvauti lėktuvo nuvaryme panaudojant smurtą ir vengė toliau susitikinėti su G. Vyta ir A. Vepštu.

Tą pačių metų kovo 27 ar 28 dieną, pavakaryje, pamatė G. Vyta su žaisliniu meškinu einantį link Krekenavos autobusų stoties ir suprato, kad jis vyksta kartu su A. Vepštu nuvaryti lėktuvą. Valdžios organams apie ruošiamą lėktuvo nuvarymą nepranešė, bijodamas G. Vyto ir A. Vepšto keršto.

(t. I, l. 323-329)

Be to, kaltinamojo E. Kanaporio kaltę įrodyta kaltinamųjų G. Vyto ir A. Vepšto parodymais, liudytojų parodymais, eksperto išvada ir daiktiniais įrodymais.

Kaltinamasis G. Vytas parodė, kad 1979 m. pradžioje jis pasiūlė E. Kanaporiumi kartu su juo bėgti į užsienį, nuvarant laivą. Tuo tikslu jie abu ieškojo galimybių įsigyti šaunamuosius ginklus.

Kartu su E. Kanaporiumi rašė laiškus pastarojo draugams, prašydami parūpinti šaunamųjų ginklų. Be to, tuo pačiu tikslu

kartu su E.Kanaporiumi 1979 m. vasario mėnesį buvo nuvykę į Donecko srities Gorlovkos a. pas Kadrovą.

E.Kanaporis nekartą dalyvavo kartu su A.Vepštu svarstant pabėgimą į užsienį planą. Jis žinojo apie ruošiamą lėktuvo nuvarymą, panaudojant kaip grasinimo priemonę imitacinį sprogstamą užtaisą, pagamintą iš laiko rėlės ir žaislinio meškino.

1979 m. kovo 28 d. Krekenavoje, išvykdamas į pietus su žaisliniu meškinu rankoje, sutiko E.Kanaporį ir pasakė jam, kad išvyksta. Jo nuomone E.Kanaporis suprato, kad jis išvyksta nuvaryti lėktuvą.

(t.I, l. 140-158, 163-170, 178-203, 208-214)

Kad kaltinamasis E.Kanaporis žinojo apie ruošiamą lėktuvo nuvarymą panaudojant smurtą, parodė ir kaltinamasis A.Vepštas. Jis patvirtino, kad E.Kanaporis ne kartą dalyvavo kartu su juo ir G.Vytu kuomet svarstė bėgimą į užsienį planą nuvarant lėktuvą. Kartu aptarinėjo lėktuvo nuvarymo variantą panaudojant kaip grasinimo priemonę imitacinį sprogstamą užtaisą.

Kartu su G.Vytu į pietus išvykimo dieną, jis pastarojo pavedimu kvietė pasitarti lėktuvo nuvarymo klausimu ir E.Kanaporį, tačiau pastarasis atsisakė.

(t.I, l. 276-281, 284-291, 298-304)

Liudytoja D.Vytaitė parodė, kad pas jos brolių G.Vytą dažnai užeidavo kartu A.Vepštas ir E.Kanaporis ir jie trys kasną aptarinėjo.

(t.II, l. 76-77)

Liudytoja L.Dirmeikytė parodė, kad jos pusbrolis G.Vytas 1979 m. pradžioje ją bute Vilniuje su Kanaporiumi kalbėjo apie pabėgimą į užsienį.

(t.II, l. 49-52)

172

Lindytojai V.Kadrovas ir A.Surovas parodė, kad E.Kanaporis 1979 m. vasario mėnesį kreipėsi į juos su prašymu gauti šaunamuosius ginklus.

(t.II, l. 182-183, 268-273)

Apie kaltinamųjų asmenis nustatyta:

G.Vytas augo be tėvo. Materialinės sąlygos šeimoje buvo normalios. Krekenavos vidurinėje mokykloje ir Kygos jūreivystės mokyklose charakterizuojamas kaip pavyzdingas ir stropus, bet uždaro būdo mokinys, vengiantis visuomeninio darbo.

(t.I, l. 96-97)

Teismo psichiatrinė komisija nustatė, kad G.Vytas turi kai kuriuos psichopatijai būdingus charakterio bruožus.

(t.II, l. 352)

Kaltinamasis A.Vepštas vidurinėje mokykloje mokėsi XI klasėje, buvo uždaro būdo, stochojo valies, vartojo alkoholinius gėrimus ir rūkė. Mokykloje mokėsi patenkinamai.

(t.I, l. 236)

Teismo psichiatrinė komisija nustatė, kad kaltinamajam A.Vepštui būdingi patologinės asmenybės vystymosi požymiai.

(t.II, 330)

Kaltinamasis E.Kanaporis darbovietėje charakterizuojamas kaip užsispyręs, ignoruojantis bet kokias kritines pastabas, nedrausmingas darbuotojas, nuolat darantis pravaikštas be pateisinamos priežasties bei vartojantis alkoholinius gėrimus už ką buvo baudžiamas administracine tvarka.

(t.I, l. 339)

Teismo psichiatrinė komisija nustatė, kad E.Kanaporiumi po persirgto organinio centrinės nervų sistemos susirgimo - meningoito, likę reiškiniai su asmenybės psichopatizacija.

173

Kaltinamieji A. Vytautas ir E. Kanaporis ryšius su patraukimu baudžiamojon atsakomybėn pašalinti iš VIKJS narių.

Kaltinamųjų G. Vyto, A. Vepšto ir E. Kanaporio atsakomybę lengvinančia aplinkybe yra tai, kad jie prisipažino ir nuodėdžiai gailisi dėl padaryto nusikaltimo.

Sunkinančia kaltinamųjų G. Vyto ir A. Vepšto atsakomybę aplinkybe laikytina tai, kad jie nusikaltimus padarė veikdami dviese, t.y. organizuotoje grupėje.

Sunkinančių E. Kanaporio atsakomybę aplinkybių baudžiamojoje byloje nenustatyta.

R e m i a n t i s i š d e s t y t u

k a l t i n a m i

V Y T A S Gytis, Aloyzo.

gimęs 1960 m. gegužės 10 d. Lietuvos TSR Anykščių r. Troškunų k., TSS pilietis, lietuvis, nekomjaunolis, baigęs 9 klases, neteistas, nevedęs, iki suėmimo niekur dirbęs. kv. Panevėžio r.

t a o, k a d jis, gyvendamas Panevėžio rajono Krekenavos miestelyje ir siekdamas neteisėtai išvažiuoti į užsienį, 1979 metų pradžioje susitarė su tos pačios apylinkės gyventojais A. Vepštu ir E. Kanaporiumi veikti bendrai ir tuo tikslu nuvaryti į užsienį laivą arba lėktuvą;

Šio nusikaltimo sumanymo įvykdymui kartu su E. Kanaporiumi, o taip pat ir A. Vepštu per įvairius asmenis neteisėtai bandė įsigyti šaunamuosius ginklus;

nepavykus gauti ginklų, siekdamas nuvaryti į užsienį lėktuvą, 1979 metų kovo mėnesį kartu su A. Vepštu savo bute

144

pagamino imitacinį sprogstamą užtaisą, kad panaudoti jį kaip grasinimo priemonę prieš lėktuvo įgulą;

pasigaminęs su A.Vepštu imitacinį sprogstamą užtaisą, ragino nuvaryti lėktuvą ir bėgti kartu į užsienį savo pažįstamą B.Kanaporį, tačiau pastarasis dalyvauti šio nusikaltimo padėryme atsisakė;

veikdamas pag. 1 iš anksto numatytą planą, 1979 m. balandžio 1 d. Simferopolio aerouoste kartu su A.Vepštu nusipirko bilietus ir sėdo į lėktuvą JAK-40 borto Nr.88152, skrendantį reisu Nr.G-546 į Kutaįsį;

pakilus lėktuvui į orą įteikė lėktuvo palydovei iš anksto kartu su A.Vepštu paruoštą grasinančio turinio laišką, kuriame reikalavo įgulą pakeisti maršrutą ir nutupdyti lėktuvą Turkijoje. Demonstruodamas imitacinį sprogstamą užtaisą, grąsino lėktuvą susprogdinti;

lėktuvo įgula nepakluso šiam reikalavimui ir nutupdė lėktuvą Simferopolio aerouoste, kur jį ir A.Vepštą sulaukė milicijos darbuotojai,

tai yra padarė nusikaltimus, numatytus Ukrainos TSS EK 17 str. II d. ir 75 str. I d., 17 str. II d. ir 217² str. II d.

V E P Š T A S Antanas, Juozo,

gim. 1960 m. lapkričio 11 d. Anykščių m. Kovarsko k., lietuvis, TSSS pilietis, nepartinis, teismo nebaustas, nevedęs, buvęs Krekenavos vidurinės mokyklos II kl. moksleivis, iki suėmimo gyveno su tėvais Panevėžio raj. Krekenavos m.

t u o. k a d jis, gyvendamas Panevėžio rajono Krekenavos miestelyje ir siekdamas neteisėtai išvažiuoti į užsienį,

1979 metų kovo mėnesį susitarė su tos pačios apylinkės gyventojais G.Vytu ir E.Kanaporiumi veikti bendrai ir tuo tikslu nuvaryti į užsienį laivą arba lėktuvą;

Šio nusikaltamo sumanymo įvykdymui kartu su G.Vytu bandė neteisėtai įsigyti šaunamuosius ginklus;

nepavykus gauti ginklų, siekdamas nuvaryti į užsienį lėktuvą, 1979 metų kovo mėnesį kartu su G.Vytu pastarojo būte pagamino imitacinį sprogstaną užtaisą, kad panaudoti jį kaip grasinimo priemonę prieš lėktuvo įgulą;

pagamindamas imitacinį sprogstaną užtaisą, kartu su G.Vytu ragino nuvaryti lėktuvą ir bėgti kartu į užsienį savo pažįstamą E.Kanaporį, tačiau pastarasis dalyvauti šio nusikaltimo padaryme atsisakė;

veikdamas pagal iš anksto numatytą planą, 1979 m. balandžio 1 d. Simferopolio aerouoste kartu su G.Vytu nusipirko biličius ir sėdo į lėktuvą JAK-40, borto numeris 88152, skrendantį reisui G-546 iš Simferopolio į Kutaissį;

pakilus lėktuvui į orą, G.Vytas įteikė lėktuvo palydovei iš anksto kartu su juo paruoštą grasinančio turinio laišką, kuriame reikalavo įgulą pakeisti maršrutą ir nutupdyti lėktuvą Turkijoje, demonstravo imitacinį sprogstaną užtaisą ir grąsino lėktuvą susprogdinti;

lėktuvo įgula nepakluso šiam reikalavimui ir nutupdė lėktuvą Simferopolio aerouoste, kur jį ir G.Vytą sulaikė milicijos darbuotojai;

tai yra padarė nusikaltimus, numatytus Ukrainos KSK BK 17 str. II d. ir 75 str. I d., 17 str. II d. ir 217² str. II d.

176

K A N A P O R I S Eugenijus, Juozo,
gim. 1957 m. balandžio 15 d. Lietuvos
TSR Panevėžio r. Stomeniškių k.,
TSRS pilietis, lietuvis, nekomjaunu-
lis, nevedęs, turintis spec.vidurinį
išsimokslinimą, teismo nebaustas,
dirbantis Panevėžio rajono Kreken-
vos tarybinio ūkio veterinarijos gy-
dytoju, gyv. Panevėžio

t u o, k a d, jis tikrai žinojo, tačiau nepranešė valdžios
organams apie kaltinamąjį Vyto Gyčio, Aloyzo, ir Vepšto An-
tano, Juozo, 1979 metų kovo mėnesio pabaigoje rengiamą nu-
sikaltimą - nuvaryti į užsienį lėktuvą grasinant jį susprog-
dinti, t.y. įvykdyti nusikaltimą, numatytą Lietuvos TSR
BK 249² str. II d.,

tai yra padarė nusikaltimą, numatytą Lietuvos TSR
BK 197 str. II dalyje.

Remiantis tuo, kad yra pakankamas pagrindas kaltina-
muosius Vyta Gyčį, Aloyzą, Vepštą Antaną, Juozą, ir Kana-
porį Eugeniją, Juozą, atiduoti teismui, vadovaudamasis
Lietuvos TSR BPK 232 str., baudžiamąją bylą Nr.72 perduoti
Lietuvos TSR prokurorui.

K a l t i n a m o j i i š v a d a
s u r a š y t a

Vilniuje, 1979 m. birželio mėn. 29 d.

c
Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto
tardymo skyriaus vyr.tardytojas
kapitonas

V.DAUGALAS

e
SUTINKA -

Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto
tardymo skyriaus viršininko pavaduotojas
papulkininkis

V.KAZIS

Tikra:

Vyr.tardytojas - kapitonas Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto
P i r m i n i k a s
generolas majoras

lae
V.Daugalas

J.PATKIVICIUS